

XIII. UKSZTAŁTOWANIE SIĘ RZECZYPOSPOLITEJ SZLACHECKIEJ

1. Sejmiki i sejm

Powstanie sejmu

Jan Dąbrowski: *Historia średniowieczna i nowożytna*. Kraków 1946, s. 145—
—147.

Od czasu przywilejów nieszawskich¹ szlachta miała prawnie zapewniony głos w najważniejszych sprawach państwa. Zgromadzenia szlachty, czyli sejmiki, zbierały się w Wielkopolsce w każdej ziemi lub województwie z osobna, z Małopolski zaś i Rusi zwoływał król szlachtę razem ze wszystkich województw małopolskich na jeden sejmik generalny. Sejmiki wzmogły bardzo życie polityczne i zainteresowanie się sprawami publicznymi u szlachty. Na sejmiku mógł szlachcic dać się poznać ze zdolności politycznych, czy z wymowy, mógł też dowiedzieć się o wielu sprawach, jakie działy się w Polsce lub na szerokim świecie. To też sejmiki bywały tłumne i ożywione.

Obrady sejmików odbywały się zwykle w mniejszych miastach. Obradowano więc zazwyczaj w jednym z kościołów; przy sprzyjającej porze przenoszono nieraz obrady na cmentarz lub plac otaczający kościół.

Na różnych sejmikach mogły zapadać ważne, sprzeczne ze sobą uchwały co do jednej i tej samej sprawy. Ażeby je więc uzgodnić, porozumiewać się zaczęły sejmiki wielkopolskie przez swych posłów, którzy zbierali się na ogólny zjazd prowincjonal-

¹ W Nieszawie (na Kujawach) podczas wojny trzynastoletniej szlachta uzyskała od Kazimierza Jagiellończyka postanowienie, że król nie będzie zwoływać pospolitego ruszenia ani nakładać nowych podatków bez zgody sejmików szlacheckich.

dy, ale najwięcej lamy¹ i inne jedwabne materje będące w powszechnym między szlachtą użyciu, i którym Polacy dają nad innymi pierwszeństwo. [...]

W Poznaniu równie jak w Krakowie prowadzą handel z Niemcami, we Lwowie z Turcją, skąd sprowadzają wozami przez Wołoszczyznę² kobierce, kamloty³, materje tureckie, małmazję, imbir, rodzynki i wiele innych płodów i towarów wschodnich. Na koniec Wilno ma znaczny handel z krajami moskiewskimi, którym dostarcza płodów krajowych i zagranicznych w zamian za futra różnego gatunku i inne rzeczy mniejszej wartości, lecz w czasie wojny cały ten handel ustaje i dlatego trudno jest teraz o futra moskiewskie w Polsce.

Tymi drogami Polacy handlują dotąd z narodami zagranicznymi.

¹ lama — jedwabna tkanina przetykana nićmi ze złota lub srebra.

² Wołoszczyzna — historyczna kraina, obecnie stanowiąca część Rumunii.

³ kamlot — cienka tkanina wełniana.